

Tárgytematika / Course Description Szociálpszichológia

AKLB_TTTM084

Tárgyfelelős neve /

Teacher's name: dr. Benyák Anikó

Félév / Semester: 2023/24/1

Beszámolási forma /

Assesment: Vizsga

Tárgy heti óraszám /

Teaching hours(week): 0/0/0

Tárgy féléves óraszám /

Teaching hours(sem.): 12/0/0

OKTATÁS CÉLJA / AIM OF THE COURSE

a társas történések megértése és elemzése iránti igény és érzékenység fokozása, valamint a társas kapcsolatok tudatos alakításához szükséges képességek fejlesztése; a szociálpszichológia fogalmainak, törvényszerűségeinek, módszereinek megismertetése, és alkalmazásuk lehetőségének megteremtése.

TANTÁRGY TARTALMA / DESCRIPTION

A szociálpszichológia tárgya, irányzatai, történeti fejlődése.

Az egyén mint szociális egység. A szociális meghatározottságú személyiségjellemzők.

A szociális szerep. Szerepelméleti alapfogalmak. A szerepkonfliktusok fajtái, valamint kezelésük.

Az attitűd. Az attitűd összetevői; funkciói; attitűdkonzisztencia és attitűdváltozás. Az attitűdök mérése. Attitűdskálák.

A sztereotípiák és az előítéletek.

A szociális megismerés alapjelensége: a személypercepció. A pontosság kérdése a személyészlelésben. A benyomás (összkép) kialakításának modelljei. Személyes konstrukciók, burkolt személyiségelméletek és vizsgálataik. Torzító tényezők a benyomások kialakításában.

A szociális megismerés alkotóeleme: az attribúció. Az attribúcióra vonatkozó elméletek. Torzító tényezők az attribúciós folyamatokban.

A szociális interakció lényege. Interakciós függőségek. A társas kapcsolatok keletkezése, típusai, fejlődése. A kommunikáció fogalma; folyamata; szintjei; csatornái. A nem verbális üzenetek változatai. Intimitás – egyensúly, vizuális egyensúly.

A konfliktus fogalma, szintjei. A társas konfliktusok típusai különféle szempontok alapján. A társas konfliktusok kezelése: módszerek, stratégiák, modellek.

A szociális befolyásolás és meggyőzés. Milgram kísérlete az engedelmességről, kritikai szempontok a kísérletre vonatkozóan.

A konformitás fogalma, változatai. A konformitást befolyásoló tényezők. Asch kísérlete.

Társas kölcsönhatás (szociális facilitáció és inhibíció). Csoportteljesítmény. A csoport fogalma, szerepe az egyén életében. A csoportkutatások kezdetei. A csoport típusai. A szociometriai vizsgálatok elméleti háttere. A csoport fejlődése, belső rétegződése. A csoportnorma fogalma és alakulása. Polarizációs hatások a csoportokban. Csoportos döntés és „csoportgondolkodás”. Társadalmi nagycsoportok. Csoportközi konfliktusok.

SZÁMONKÉRÉSI ÉS ÉRTÉKELÉSI RENDSZERE / ASSESSMENT'S METHOD

A félév a tárgyból vizsgajeggyel zárul. A félévi tananyagból írásbeli vizsgát kell tenni a vizsgaidőszakban. Az írásbeli vizsga előre rögzített elemekből, ill. a tananyagból megfogalmazott rövid és konkrét kérdésekből áll.

A vizsga előre rögzített elemei:

1. a szerepelmélethez kapcsolódóan: **központi pozícióként a szakhoz kapcsolódó munkakör kiválasztása és a vonatkozó szerepháló elkészítése (szerepküldők megnevezése és elvárásaik kifejtése). Min. 5 szerepküldőt kell megnevezni. A szakot is fel kell tüntetni.**(6 pont)
2. a társas kölcsönhatás témaköréhez tartozó szociálpszichológiai kísérletek egyikéhez kapcsolódó feladat megoldása (a 4-ből egyet kell választani, 6 pont):

Triplett kísérletének ismertetése és annak kifejtése, mitől függ a társak egyéni teljesítményre gyakorolt hatása

- Milgram kísérletének rövid ismertetése és az engedelmességet befolyásoló tényezők bemutatása**
- Milgram kísérletének ismertetése és a kísérlettel kapcsolatos kritikai észrevételek összefoglalása az ajánlott szakirodalom alapján**
  - Asch kísérletének ismertetése és a konformitás mértékét befolyásoló tényezők bemutatása.**
- 3. a csoportlélektanhoz kapcsolódóan (egyet kell választani, 4 pont):
  - a formális kiscsoport fejlődésének bemutatása,**
  - a formális kiscsoport belső rétegződése (struktúrák),**
  - a kommunikációs struktúrához (kommunikációs csatornák) kapcsolódó Leavitt-kísérlet lényege és eredménye.**

KÖTELEZŐ IRODALOM / OBLIGATORY MATERIAL

Tankönyvek, kötelező irodalom

Szabó István (1998): Bevezetés a szociálpszichológiába. Nemzeti Tankönyvkiadó, Budapest.vonatkozó fejezetei

Joseph P. Forgas / Forgács József (1994 vagy későbbi kiadás): A társas érintkezés pszichológiája.

Gondolat Könyvkiadó, Budapest. vonatkozó fejezetei

Benyák Anikó (2012): Konfliktuskezelés a gyakorlati munkában. Felsőoktatási tankönyv. In: Rostáné Riez

Andrea (szerk.): A szociális képzés innovációjának narratívái. Nyugat-magyarországi Egyetem Kiadó, Sopron.

vonatkozó fejezetei.

Ajánlott irodalom

Allport, G.W. (1984): Az előítélet. Gondolat Kiadó, Budapest.

Aronson, E. (1994): A társas lény. Közgazdasági és Jogi Könyvkiadó, Budapest.

Atkinson, R.L. (1994): Pszichológia. Osiris - Századvég, Budapest.

- Benedek I. (1995): Pedagógiai vezetés, a vezetés pedagógiája. Okker Oktatási Iroda, Budapest.
- Buda B. (1988): A közvetlen emberi kommunikáció szabályszerűségei. Tömegkommunikációs Kutatóközpont, Budapest.
- Csepeli Gy. (1979): A szociálpszichológia vázlata. Népművelési Propaganda Iroda, Budapest.
- Csepeli Gy. (2003): Szociálpszichológia. Osiris Kiadó, Budapest.
- Smith, E.R., Mackie, D. M., Claypool, H. M. (2016): Szociálpszichológia. ELTE Eötvös Kiadó, Budapest.
- Erős F. (1998): Megismerés, előítélet, identitás. Szociálpszichológiai szöveggyűjtemény. Új Mandátum Kiadó, Budapest
- Halász L., Hunyadi Gy., Marton L. M. (szerk. 1979): Az attitűd pszichológiai kutatásának kérdései. Akadémiai Kiadó, Budapest.
- Hewstone, M. és mtsai (1997): Szociálpszichológia. Közgazdasági és Jogi Könyvkiadó, Budapest.
- Lengyel Zs. (1997): Szociálpszichológia. Szvgy. Osiris Kiadó, Budapest.
- Mead, G. H. (1973): A pszichikum, az én és a társadalom. Gondolat, Budapest.
- Mérei F. (1996): Közösségek rejtett hálózata. Osiris Kiadó, Budapest.
- Mérei F. (1989): Társ és csoport. Akadémiai Kiadó, Budapest.
- Mészáros A. (2006): A munkahely szociálpszichológiai jelenségvilága. ELTE Eötvös Kiadó, Budapest.
- Mészáros A. (1999): Az iskola szociálpszichológiai jelenségvilága. ELTE Eötvös Kiadó, Budapest.
- Rómer G., Fekete N. (2014): A Facebook okozta párkapcsolati feltékenység az önértékelés, a szorongás és a kötődési stílusok tükrében. Alkalmazott Pszichológia, 1. 149-161.
- Tóth J., Mirnics Zs. (2014): Önértékelési kontingenciák, kötődés és Facebook-használat. Alkalmazott Pszichológia, 1. 133-148.
- Ujhelyi A. (2014): A Facebook szociálpszichológiája. Szakirodalmi összefoglaló. Alkalmazott Pszichológia, 1. 113-132.

Győr, 2023. augusztus 22.

AJÁNLOTT IRODALOM / RECOMMENDED MATERIAL